

CENTRUM
CYFROWE

projekt:polska®

**Stanowisko Centrum Cyfrowego Projekt: Polska w sprawie komunikatu COM(2014)72
„Polityka wobec Internetu i zarządzanie Internetem. Rola Europy w kształtowaniu
przyszłości zarządzania Internetem”**

Warszawa, 6 marca 2014 r.

Przedstawione przez nas stanowisko podyktowane jest koniecznością myślenia o internecie jako o otwartej, neutralnej i nienależącej do żadnego państwa platformie komunikacyjnej działającej zarówno w krajach demokratycznych, jak i kierujących się innymi celami w swoich działaniach.

Żadne decyzje i propozycje UE, zgłaszane nawet z najlepszą wolą, nie mogą doprowadzić do umożliwienia przejęcia zarządzania Internetem władzom państwowym, gdyż otworzy to furtkę do przekazania zarządu państwom, którym dalekie są fundamentalne dla rozwoju Sieci zasady otwartości, neutralności i wolnego przepływu informacji.

Chcemy też zwrócić uwagę na przygotowany przez nas w połowie 2013 r. raport „Przyszłość Internetu”¹, który zawiera rekomendacje dotyczące szeroko rozumianych regulacji związanych z siecią.

W związku z trwającą debatą związaną z przyszłością zarządzania Internetem i rolą Unii Europejskiej w kształtowaniu zasad *Internet Governance*, Centrum Cyfrowe Projekt: Polska pragnie zwrócić uwagę na następujące kwestie:

1. Podstawowe założenie

Wszelkie zmiany w modelu zarządzania siecią powinny zostać dokładnie przeanalizowane pod kątem kosztów i korzyści z nich płynących. Internet rozwija się od kilkudziesięciu lat, i – przy obecnym modelu zarządzania – przetrwał zarówno okres gwałtownego rozwoju, który w świecie rzeczywistym zwykle wiąże się ze szkodliwą dla konsumentów walką o dominację pomiędzy

¹ Raport dostępny jest na stronie <https://centrumcyfrowe.pl/przyszlosc-internetu-raport/>

najsilniejszymi, jak i afery podsłuchowe (PRISM, a wcześniej Echelon) – które podważyły zaufanie do rządów i niektórych korporacji, nie zaś do idei internetu jako takiego. Próba narzucenia jednego modelu zarządzania siecią i skupienia go w rękach wybranej grupy podmiotów nie może zakończyć się sukcesem: zbliżone prawodawstwem państwa członkowskie UE nie potrafią osiągnąć wspólnego stanowiska np. w kwestiach ochrony środowiska, tym trudniejsze musi być wspólne i spójne stanowisko inżynierów-twórców internetu, krajów demokratycznych i państw o innych reżimach politycznych.

2. Koordynacja działań i powszechne konsultacje

Niezależnie od stanowiska Państw Członkowskich, konieczna jest ich koordynacja i wspólna reprezentacja podczas kolejnych Szczytów i spotkań poświęconych tematyce zarządzania Internetem. Państwa Unii Europejskiej powinny na zewnątrz mówić jednym głosem w tematyce, od której zależy przyszłość światowej gospodarki i przepływu informacji.

Ze względu na istotność problemu, stanowisko powinno być każdorazowo wypracowywane wewnątrz w taki sposób, by w debacie mógł wziąć udział każdy zainteresowany: państwo, instytucja, organizacja pozarządowa i obywatel. Zasada *multi-stakeholder approach* powinna być stosowana w praktyce, a nie tylko podczas spotkań na forach międzynarodowych. Przykładem pozytywnych działań w tym zakresie jest sposób prac polskiego Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji polegający na zasięgnięciu opinii wśród interesariuszy przed forum w Sao Paulo.

3. Podstawowe wartości

Dokumenty unijne – strategie, komunikaty, umowy międzynarodowe, stanowiska i, w przyszłości, Traktaty – powinny uznawać podstawowe zasady zapewniające niezakłócony rozwój sieci: otwartość i przejrzystość procesu podejmowania decyzji, *multi-stakeholder approach*, otwartość wykorzystywanych standardów², neutralność technologiczną sieci szkieletowych, wolny przepływ informacji, zakaz cenzury rozumianej jako dyskryminacja jakichkolwiek treści z powodów politycznych czy ekonomicznych, a także neutralność sieci rozumianą jako niedyskryminowanie ruchu ze względu na jego pochodzenie, rodzaj, odbiorcę lub wykorzystywaną aplikację³ - chyba, że jest to konieczne ze względów technicznych i dotyczy całego ruchu spełniającego tę samą rolę⁴.

² Zgodnie z definicją zaproponowaną w Europejskich Ramach Interoperacyjności 1.0 w 2004 r.

³ Tak rozumiana neutralność sieci pozwala na dostarczanie dostępu do internetu o różnych prędkościach w ramach różnych pakietów abonamentowych, podobnie jak to się dzieje obecnie.

⁴ Na przykład: spowolnienie wszystkich protokołów p2p lub danie priorytetu komunikacji głosowej (VOiP) w momentach chwilowego przeciążenia sieci.

4. Uwagi szczegółowe

a. Rozdział 1 - Wprowadzenie

Komunikat, powołując się m.in. na szczyt w Tunisie, przywołuje definicję zarządzania internetem, która jest rozumiana m.in. jako „opracowywanie i wypełnianie przez administrację publiczną, sektor prywatny i społeczeństwo obywatelskie, **w ich właściwych rolach**, wspólnych zasad, norm, przepisów, procedur podejmowania decyzji oraz programów, które kształtują rozwój internetu i korzystanie z niego”.

Przypisywanie określonych ról określonym graczom z góry zaprzecza idei dotychczasowego modelu zarządzania internetem i stanowi zaprzeczenie wielokrotnie przywoływanej przez Komunikat idei *multi-stakeholder approach*.

Naszym zdaniem konieczne jest usunięcie z Komunikatu wszelkich nawiązań mogących osłabiać wymowę odwołań do modelu, w którym wszyscy zainteresowani mogą mieć równy wpływ na kształt zarządzania siecią.

b. Rozdział 2 – Podejście oparte na przestrzeganiu zasad

Rozdział przywołuje pojęcie otwartości, rozproszenia i oparcia na niestrzeżonych standardach, w całym dokumencie brakuje bezpośredniego odwołania do neutralności sieci. Jest to zaskakujące, ponieważ sama idea neutralności sieci jest opisywana w Komunikacie poprzez wskazanie jej elementów konstytutywnych.

c. Rozdział 3 – Ramy zarządzania oparte na współdziałaniu

Komisja Europejska proponuje podejście, z którym się zgadzamy, że intensywniejszą interakcję pomiędzy zainteresowanymi stronami należy wspierać za pomocą dialogu dotyczącego konkretnych zagadnień.

Komisja sugeruje konieczność „jasnego określenia ról władz publicznych w ramach zarządzania z udziałem wielu zainteresowanych stron zgodnego z otwartym i wolnym internetem”. Ponownie zwracamy uwagę na konieczność takiego zdefiniowania ról władz publicznych, by nie były one w żaden sposób faworyzowane w porównaniu z pozostałymi podmiotami biorącymi udział w dialogu o zarządzaniu Internetem. Trzeba pamiętać, że państwa - w przeciwieństwie do pozapaństwowych uczestników dialogu - mają do dyspozycji dodatkowe mechanizmy forsowania swoich interesów, z tego powodu konieczne jest ich samoograniczenie w celu zagwarantowania równości podmiotów w debatach o kształcie internetu.

Z tego powodu sugerujemy ograniczenie roli rządów do stworzenia i egzekwowania prawodawstwa zapewniającego neutralność sieci i ochronę prywatności, promowanie rozwoju infrastruktury oraz zwalczania cyberprzestępczości, z zachowaniem reguł proporcjonalności, konieczności i subsydiarności.

d. *Rozdział 4 – Globalizacja podstawowych decyzji dotyczących Internetu*

Komunikat zwraca uwagę, że „większa równowaga międzynarodowa w ramach istniejących struktur może zwiększyć umocowanie obecnych ustaleń w zakresie zarządzania”, przywołując przykład organizacji ICANN działającej na mocy prawa stanu Kalifornia, której Rada Dyrektorów jest wybierana w głosowaniu powszechnym.

Dotychczasowe działania ICANN, choć kilkakrotnie wzbudzające kontrowersje, w długiej perspektywie pozwoliły na stabilny rozwój sieci i nieprzejęcie kontroli nad systemem domen żadnemu państwu – w tym Stanom Zjednoczonym. W związku z tym postulujemy zwiększenie aktywności obywateli Unii Europejskiej w ciałach zarządzających siecią oraz ewentualne prace nad wprowadzeniem w ich statuty rozwiązań uniemożliwiających przejęcie nad nimi kontroli przez jakiekolwiek państwo, a także nieprzejmowanie przez rządy, państwa i organizacje międzypaństwowe zadań ICANN i IANA.

e. *Rozdział 5 – Proces z udziałem wielu zainteresowanych stron*

Z uznaniem przyjmujemy propozycje zmierzające w kierunku usprawnienia udziału wszystkich zainteresowanych w działaniach mających na celu wpływanie na przyszłość internetu. Komisja zastrzega prawo organów państwowych do interwencji za pomocą regulacji, sugerujemy w tym miejscu podkreślenie, że dana regulacja nie może naruszać wskazanych wcześniej podstawowych zasad działania internetu.

f. *Rozdział 6 – Normy techniczne kształtujące Internet*

Sugerujemy odsunięcie państw członkowskich i podmiotów politycznych od bezpośredniego podejmowania decyzji dotyczących norm i standardów kształtujących Internet.

Rola państw członkowskich i instytucji międzypaństwowych powinna zostać ograniczona do zalecenia, by administracje państw Unii Europejskiej promowały otwarte protokoły i standardy transmisji danych i wykorzystywały je do swoich działań, a także do interweniowania w przypadku naruszenia reguł uczciwej konkurencji przez podmioty posiadające pozycję monopolistyczną, w oparciu o obowiązujące prawo.

g. Rozdział 7 – Budowanie zaufania

W związku z koniecznością budowy zaufania w celu zwiększenia roli i bezpieczeństwa internetu, sugerujemy wzmocnienie działań Komisji mających na celu popularyzację podejścia *privacy-by-design* proponowanego m.in. przez rzeczników ochrony danych osobowych państw Unii Europejskiej, a także promowanie szyfrowanej łączności jako domyślnego standardu działania usług internetowych.

Łukasz Jachowicz
w imieniu Centrum Cyfrowego Projekt: Polska